

10th International Conference on Legal and Judicial Studies

جهت معافیت متصدیان حمل و نقل دریایی از پرداخت خسارت در نظام مسئولیت مدنی (مطالعه تطبیقی در حقوق ایران و کنوانسیونهای بروکسل، هامبورگ و روتردام)

کامل حمید

دانشجوی دکترای حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین الملل قشم

عبدالسلام حمید

دانشجوی دکترای حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین الملل ارس

چکیده:

از جمله مهمترین اسناد بین المللی ناظر بر مسئولیت مدنی متصدیان حمل و نقل دریایی، کنوانسیونهای بروکسل، هامبورگ و روتردام هستند که هر یک ضمن پرداختن به مبانی ایجاد مسئولیت، نحوه اثبات و جبران خسارت، به مصادیق و جهات معافیت از مسئولیت نیز پرداخته اند. در کنوانسیون بروکسل (بعنوان اولین سند بین المللی در این زمینه) سه گروه خسارات از جهات معافیت متصدیان حمل و نقل دریایی پیش بینی شده است (خسارات غیرقابل انتساب به متصدی، خسارات مربوط به فعل فرستنده کالا و خسارات ناشی از بهره برداری از کشتی بعنوان وسیله حمل). کنوانسیون هامبورگ نیز مواردی همچون حمل حیوانات زنده، مساعدت دریایی، حمل کالا روی عرشه و آتش سوزی را از جهات معافیت متصدی حمل و نقل دریایی بشمار آورده است و نهایتاً آنکه کنوانسیون روتردام، موارد متعددی را بعنوان جهات معافیت از مسئولیت پیش بینی کرده است که در مقایسه با دو کنوانسیون پیشین، از مصادیق قابل توجهی برخوردار است؛ مثلاً در این کنوانسیون موارد معافیت از مسئولیت در معنای اعم و اخص لحاظ شده است؛ در معنای اعم بیشتر شبیه کنوانسیون هامبورگ (باضافه حمل کالاهای خطرناک و قراردادهای حجمی) و در معنای اخص شبیه کنوانسیون بروکسل (با لحاظ قوه قهریه و بلایای طبیعی، برهم خوردن نظم عمومی، اعتصاب، عیوب مخفی) و مواردی که مبتنی بر احسان (نیکی) و حسن نیت متصدی حمل و نقل است (مانند نجات اشخاص و اموال و حفظ محیط زیست). در این مقاله، با اتکاء به روش کتابخانه ای و استناد به بعضی از مواد قانونی (از اسناد مذکور) و نظر برخی حقوقدانان برجسته کشور، در مقام بررسی مختصر این موارد خواهیم بود که در پایان خواهیم دید موارد معافیت از مسئولیت برای متصدیان حمل و نقل دریایی متعدد، اما به نظر می رسد هر پیشآمد توسط متصدی حمل می بایست به اثبات برسد، چرا که مسئولیت ایشان مطلق و تعهد به نتیجه است.

واژگان کلیدی: حمل و نقل دریایی، مسئولیت مدنی، معافیت از مسئولیت، کنوانسیونهای بروکسل؛ هامبورگ و روتردام.